

V Международная выставка **GREEN:EXPO**

Семинар

«Практические аспекты получения энергии
из биомассы»

18 октября 2013 р., Киев, Украина

Розробка та основні положення Національного плану дій з відновлюваної енергетики (НПД ВЕ) відповідно до вимог Енергетичного Співтовариства

Доповідачі: Кирильчук І.Г., національний керівник проекту

Кобець М.І., к.б.н. національний експерт з питань енергетичної політики

Завдання Енергетичного Співтовариства

Завдання ЕНС полягає в організації зв'язків між країнами-учасниками та створенні правової та економічної бази стосовно:

- ☐ **створення стабільної регуляторної та ринкової структури**, здатної залучати інвестиції в газові мережі, генеруючі потужності, мережі передачі та розподілу таким чином, щоб усі Сторони мали доступ до стабільного та постійного енергопостачання, що є істотним для економічного розвитку та соціальної стабільності
- ☐ **створення єдиного регуляторного простору енергопродуктів і матеріалів**, для транспортування яких використовуються мережі*, що є необхідним для відповідності географічним розмірам товарних ринків, яких це стосується

*** Енергопродукти і матеріали, для транспортування яких використовуються мережі** охоплюють сектори електро- та газопостачання, що підпадають під дію Директив Європейського Співтовариства 2003/54/ЕС від 26 червня 2003 р. стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку електроенергії та 2003/55/ЕС від 26 червня 2003 р. стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу

Завдання Енергетичного Співтовариства

- ❑ **поліпшення безпеки постачання** в єдиному регуляторному просторі за допомогою запровадження стабільного інвестиційного клімату, завдяки якому можуть бути прокладені трубопроводи до каспійських, північно-африканських та близькосхідних запасів газу й можуть використовуватися місцеві джерела енергії, як-от: природний газ, вугілля та гідроенергетика
- ❑ **розвиток конкуренції** на ринку енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, у більш широких географічних масштабах та використання ефекту економії завдяки масштабам
- ❑ **поліпшення екологічної ситуації** стосовно енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, й пов'язаної з ними енергоефективності, заохочення використання відновлюваних джерел енергії, визначення умов торгівлі енергією в єдиному регуляторному просторі

Приєднання України до Енергетичного Співтовариства

Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства був підписаний 24.09.2010 р. у Скоп'є (Македонія). Цей Протокол був ратифікований Законом України N 2787-VI від 15.12.2010 р. Дата набрання чинності - 01.02.2011 р.

Для України участь в ЕнС дає можливості для запровадження на внутрішньому ринку більшої конкуренції, вищих технічних стандартів і правил регулювання, кращого інвестиційного клімату. Це також означає глибшу інтеграцію українського енергетичного сектору з ринками країн ЄС, посилення власної енергетичної безпеки. Перевагою членства в цій організації є також додаткові можливості для країн-членів у залученні міжнародних кредитів та технічної допомоги.

Участь у Співтоваристві вимагає від його членів гармонізації нормативно-правової бази зі стандартами ЄС, імплементації Другого та Третього енергетичних пакетів

Підписаний Україною Протокол про приєднання до Енергетичного Співтовариства містить чіткий перелік нормативно-правових актів, які необхідно врахувати в українському законодавстві та часові рамки внесення відповідних змін. Зміни стосуються сфер видобутку та транспортування газу, електроенергії, навколишнього середовища та відновлюваних джерел енергії.

Стаття 10 Договору про заснування ЕнС:

Кожна Договірна Сторона зобов'язується реалізовувати положення нормативно-правової бази Європейського Співтовариства з енергетики згідно з графіком ужиття таких заходів.

Директива 2001/77/ЄС

Про створення сприятливих умов продажу електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел, на внутрішньому ринку електричної енергії

- ❑ Мають бути сформовані національні цільові показники споживання електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел; при цьому, показники мають враховувати зобов'язання країни в рамках Кіотського протоколу
- ❑ Уряд повинен гарантувати проходження енергії, виробленої з відновлюваних джерел, схеми гарантування не повинні давати вигоду від національних механізмів підтримки
- ❑ Уряд зобов'язаний оцінити законодавчо-нормативні рамки щодо адміністративних процедур, які застосовуються до електростанцій з вироблення електроенергії з відновлюваних джерел, з подальшим спрощенням і вдосконаленням взаємодії адміністративних органів та електростанцій
- ❑ Дозволяється пріоритетний доступ до мереж електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії. При цьому, оператори систем передачі та розподілу повинні опублікувати правила компенсації витрат на технічні пристосування, необхідні для інтеграції виробників енергії з відновлюваних джерел до мереж

**Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства D/2012/04/MC-EnC
про впровадження Директиви 2009/28/ЄС і внесення змін до Статті 20
Договору про Енергетичне Співтовариство
(Будва, Чорногорія)**

- ☐ Вищезазначені Директиви втрачають силу **з 01.01.2012 р.** та замінюються **Директивою 2009/28/ЄС** про сприяння використанню енергії з відновлювальних джерел, а також внесення змін і наступне анулювання **Директив 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС**
- ☐ Кожна Сторона за Договором повинна **до 01.01.2014 р.** ввести в дію закони, нормативно-правові та адміністративні положення, необхідні для виконання вимог **Директиви 2009/28/ЄС**
- ☐ Застосовуються спеціальні адаптації щодо обов'язкових національних загальних цілей **(для України – 11% ВДЕ у валовому кінцевому споживанні енергії)**
- ☐ Національні плани дій з відновлюваної енергетики мають бути розроблені, затверджені та надані в Секретаріат ЕнС **до 30 червня 2013 р.**

Директива Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС «Про стимулювання використанню енергії з відновлюваних джерел та внесення змін та наступної заміни Директив 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС» від 23.04.2009

Директивою визначені обов'язкові критерії щодо збалансованого виробництва біопалив та сировини для їх виробництва

- ☐ скорочення викидів парникових газів щонайменше на 35% (50% з 2017 та 60% з 2018);
- ☐ заборона виробництва сировини на території, що є цінною з точки зору збереження біорізноманіття;
- ☐ заборона виробництва сировини на територіях під торфовищами;
- ☐ заборона виробництва сировини на територіях, що є значними накопичувачами вуглецю;
- ☐ використання системи контролю за зберіганням інформації (системи балансу маси), щоб відслідковувати сталі продукти.
- ☐ Директива також містить вимоги щодо звітності з додаткових питань (охорона ґрунтів, води та повітря; соціальна сталість; ін.).

Мета висування таких вимог – прив'язати можливість отримання державної підтримки (наприклад, бюджетної підтримки, податкових пільг) лише для тих поставок біопалива, та біомаси для яких можна підтвердити сталість виробництва.

Оновлення Енергетичної стратегії України (ЕСУ) до 2030 року: **проблеми та неузгодженості**

- ❑ Нову редакцію ЕСУ не можна розглядати як документ державного рівня, оскільки вона має суто галузевий характер і є скоріше індикативним прогнозом розвитку енергетичної галузі, перш за все - електрогенерації, вугільної та ядерної енергетики
- ❑ Проект не враховує сучасні міжнародні тренди (Цілі Тисячоліття ООН та рішення конференції ООН із сталого розвитку «Ріо+20») та міжнародні зобов'язання України.
- ❑ Проект не узгоджений з іншими державними стратегіями, зокрема, з основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2020 року (ЗУ № 2818-VI від 21.12.2010 р.) та Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки до програм розвитку галузей (секторів) економіки та регіонів.
- ❑ В проекті ЕСУ недостатньо уваги приділяється енергозбереженню, потенціал якого в Україні є дуже значним
- ❑ Нова редакція ЕСУ суттєво недооцінює необхідність та перспективність розвитку відновлювальної енергетики загалом (а особливо - виробництво енергії з біомаси) .

Запланована динаміка виробництва та споживання моторних біопалив в Україні згідно нової редакції ЕСУ

Показник	2010	2015	2020	2025	2030
Біоетанол, млн. т	<0,1	0,3	0,6	0,8	1,1
Біодизель, млн. т	~0	~0	<0,1	0,3	0,8
Всього, споживання біопалив, млн. т	<0,1	0,3	0,6	1,1	1,9
Частка біопалив від всіх моторних палив в Україні, %	<1	2,5	4,5	7,2	10,9
Частка біопалив від всіх моторних палив в ЄС, %	4,4	7,0	10,0	20,0	31,0

Згідно нової редакції ЕСУ фактично єдиним сектором біоенергетики що буде розвиватися є сектор рідких біопалив.

У базовому сценарії ЕСУ передбачено перехід на використання бензину з вмістом 10% біоетанолу до 2020 р. і 15% - до 2030 р.

Поширення біодизеля як моторного палива планується тільки після 2020 р. з переходом до 2030 р. на використання дизельного палива з 7% вмістом БД

Проект оновленої Енергетичній Стратегії України: **прогноз сумарної потужності об'єктів, що виробляють** **електричну енергію за рахунок ВДЕ**

Рік	Потужність, ГВт
2015	0,6*
2020	1,6
2025	3,3
2030	6

*** Для довідки: на кінець 2012 року сумарна потужність електрогенеруючих об'єктів з використанням ВДЕ становила 0,65 ГВт, а станом на 01.07.2013 року – вже 0,85 ГВт.**

Розпорядження КМУ «Про затвердження плану першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу» № 73-р від 13 лютого 2013 р.

- **Забезпечити виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства**
- **Розробити Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року**

Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2013 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» № 157-р від 25 березня 2013 р.

- п. 34. Розроблення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України “Про затвердження плану заходів з імплементації Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС від 23 квітня 2009 р. № 2009/28/ЄС про заохочення використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел” – листопад 2013**
- п. 35. Розроблення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України про затвердження Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року – червень 2013**

Відповідальними за виконання цих пунктів даних положень призначені Мінекономрозвитку, **Держенергоефективності та інші центральні органи виконавчої влади**

Національний план дій з відновлюваної енергетики (НПДВЕ)

- ❑ розроблений відповідно до вимог Директиви №2009/28/ЄС про сприяння використанню енергії з відновлювальних джерел, а також внесення змін і наступне анулювання Директив 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС
- ❑ підготовлений з використанням спеціального шаблону НПДВЕ, розробленого Секретаріатом Енергетичного Співтовариства для держав-членів ЕнС
- ❑ розроблений за відсутності офіційно затвердженої редакції оновленої Енергетичної Стратегії України на період до 2030 року

Головна мета НПДВЕ – в кінцевому енергоспоживанні країни в 2020 році досягти 11% частки енергії отриманої з ВДЕ

Реалізація заходів НПДВЕ в повному обсязі дозволить:

- ❑ підвищити рівень енергетичної незалежності України
- ❑ збільшити у паливно-енергетичному балансі України 2020 року частку енергоносіїв, вироблених з ВДЕ не менше як на 11%
- ❑ оптимізувати структуру паливно-енергетичного балансу України, зокрема, забезпечити у 2020 році зменшення використання енергоносіїв традиційного походження у обсязі 35 млн.т.н.е.
- ❑ удосконалити механізм державного управління і регулювання у сфері ВДЕ
- ❑ забезпечити більш широке залучення об'єктів інтелектуальної власності до процесу розвитку сфери ВДЕ
- ❑ підвищити рівень конкурентоспроможності національної економіки;
- ❑ покращити екологічну ситуацію у державі за рахунок зменшення обсягів викидів шкідливих речовин, що утворюються при згоранні органічного палива, в атмосферу
- ❑ підвищити рівень розвитку сфери виробництва енергоносіїв з ВДЕ до вимог Європейського Союзу та положень Енергетичної Хартії.

Проект ЮНІДО/ГЕФ

«Підвищення енергоефективності та стимулювання використання
відновлювальної енергії в агро-харчових та інших малих та середніх
підприємствах (МСП) України»

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!